Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	26 Rk1a
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2024/916	14.2.2024

Viite
Eduskunnan talousvaliokunnan 8.2.2024 päivätty lausuntopyyntö

Yhteyshenkilö
Adrian Jansson

Eduskunnan talousvaliokunta

tav@eduskunta.fi

Asia

Asiantuntijalausunto koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta annetun direktiivin 2013/11/EU (ADR-direktiivi) muuttamiseksi sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta annetun asetuksen (EU) N:o 524/2013 (ODR-asetus) kumoamiseksi

Lausuntopyyntö
Eduskunnan talousvaliokunta pyysi Ahvenanmaan maakunnalta asiantuntijalausunnon koskien valtioneuvoston kirjelmää eduskunnalle ehdotuksista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta annetun direktiivin 2013/11/EU (ADR-direktiivi) muuttamiseksi sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kuluttajariitojen verkkovälitteisestä riidanratkaisusta annetun asetuksen (EU) N:o 524/2013 (ODR-asetus) kumoamiseksi.

Ehdotusten tausta ja pääasiallinen sisältö
ADR-direktiivi antaa kuluttajille mahdollisuuden viedä Euroopan unioniin sijoittautuneita elinkeinonharjoittajia koskevista sopimusvelvoitteista johtuvat riidat tuomioistuinten ulkopuolisiin riidanratkaisuelimiin ratkaistavaksi. Direktiivi on annettu noin kymmenen vuotta sitten, minkä vuoksi direktiiviä on komission mukaan aiheellista päivittää vastaamaan kuluttajamarkkinoiden uusia kehityssuuntia. EU:n alueella asuvat kuluttajat ostavat kulutushyödykkeitä yhä enemmän verkkokaupoista EU:n ulkopuolisista maista. Samalla kuluttajat altistuvat verkkorajapinnoilla niin kutsutuille pimeille käytännöille, jotka vääristävät tai heikentävät olennaisesti kuluttajien kykyä tehdä itsenäisesti ja tietoisesti valintoja tai päätöksiä, ja piilomainonnalle, harhaanjohtaville hinnoille tai puutteelliselle tiedonantovelvollisuuden täyttämiselle. ADR-direktiivin suppeasti määritelty soveltamisala ei kata kaikkia riita-asioita, joita syntyy erityisesti digitaalisilla markkinoilla. Tavoitteena on muuttuneiden kuluttajamarkkinoiden huomioon ottamisen lisäksi yksinkertaistaa vaihtoehtoisia riidanratkaisumenettelyjä muun muassa vähentämällä vaihtoehtoisten

riidanratkaisuelinten (ADR-elin) raportointivelvoitteita sekä kannustaa elinkeinonharjoittajia lisäämään osallistumistaan vaihtoehtoisiin riidanratkaisumenettelyihin ottamalla käyttöön vastausvelvollisuus. ADR-elimille ehdotetaan myös mahdollisuutta yhdistää samankaltaiset, tiettyä elinkeinonharjoittajaa koskevat valitukset ja käsitellä ne yhdessä.

ODR-asetus annettiin samanaikaisesti ADR-direktiivin kanssa. Asetuksella perustettiin eurooppalainen verkkovälitteinen riidanratkaisufoorumi (ODR-foorumi), joka on ollut käytössä vuodesta 2016. Foorumilla kuluttajat voivat pyytää ratkaisemaan kuluttajan ja verkkokauppiaan välisen erimielisyyden vaihtoehtoisen riidanratkaisuelimen avulla. ODR-foorumin kautta Euroopan unionissa on käsitelty noin 200 tapausta vuosittain. Käsittelyiden määrä ei oikeuta kustannuksia, joita komissiolle aiheutuu foorumin ylläpidosta, eikä kustannuksia, joita julkishallinnoille ja verkkoyrityksille aiheutuu niiden ODR-asetuksen mukaisten velvoitteiden noudattamisesta. ODR-asetus ehdotetaan näin ollen kumottavaksi ja ODR-foorumi siten lakkautettavaksi.

Toimivallan jakautuminen

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n 10 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta kuluttajansuojaa koskevissa asioissa. Itsehallintolain 30 §:n 10 kohdan mukaan hallinnosta valtakunnan lainsäädäntövallan piiriin kuuluvissa asioissa huolehtivat valtakunnan viranomaiset, mutta valtakunnassa kuluttajariitalautakunnalle kuuluvista tehtävistä huolehtii maakunnassa erityinen, maakunnan hallituksen asettama lautakunta, eli Ahvenanmaan maakunnan kuluttajariitalautakunta. Ahvenanmaan kuluttajariitalautakuntaa koskevat säännökset kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Maakunnan hallituksen näkemykset

Maakunnan hallitus kannattaa ehdotusta, jonka mukaan samankaltaiset, tiettyä elinkeinonharjoittajaa koskevat valitukset voitaisiin käsitellä yhdessä. Ahvenanmaan kuluttajariitalautakunnassa käsitellään parhaillaan asioita, jotka olisivat sopineet yhdessä käsiteltäviksi. Kuluttajariitalautakunnasta annetun lain (8/2007) 4 §:n mukaan tällä hetkellä edellytetään, että ryhmävalituksen saattaa vireille kuluttaja-asiamies.

Maakunnan hallituksella ei ole muita näkökulmia kirjelmään.

Ministeri Ingrid Zetterman

Juristi Adrian Jansson